

Asia: VN/14348/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne asiakasmaksuasetuksen muutoksista

Kirkkohallitus esittää lausuntona kohteliaimmin seuraavaa.

Ehdotettua muutosta asiakasmaksuihin arvioidaan ensisijaisesti Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakoniatyön ja Kirkon diakoniarahaston taloudelliseen avustamiseen liittyvien kokemusten perusteella. Diakoniatyössä nähdään, että perusterveydenhuollon asiakasmaksut ovat jo nyt monelle kohtuuttoman suuret. Monet vähävaraiset joutuvat miettimään, onko varaa terveydenhuoltoon asiakasmaksun johdosta. Yli 22 %:n korotus perusterveydenhuollon ja 45 %:n erikoissairaanhoidon asiakasmaksuihin näyttää myös Kirkon diakoniarahaston avustushakemusten perusteella voivan aiheuttaa perusturvan varassa elävälle todellisen esteen hoitoon hakeutumiselle.

Kuten perustelumuistiolounnoksessa todetaan, varsinkin perusterveydenhuollossa asiakasmaksutaso voi tutkitusti vaikuttaa palvelujen käyttöön. Alustavan arvion mukaan korkeampi maksutaso voi tuottaa toisaalta säästöä toteutumattomien käyntien muodossa ja toisaalta pidemmällä aikavälillä kustannusten kasvua, mikäli asiakkaiden terveysongelmat niistä johtuen pahenisivat. Muistiossa vedotaan kuitenkin siihen, että kun tutkimustietoa asiasta ei vielä ole, ei ehdotettujen korotusten ns. käyttäytymisvaikutuksia ole huomioitu laskelmissa.

Diakoniatyössä arvioidaan asiakaskokemusten perusteella, että korotukset aiheuttavat haavoittuvassa elämäntilanteessa olevien velkaantumista sekä sairauksien pahenemista. Nykyiset pientuloisia periaatteessa suojelevat mekanismit, kuten maksukatto, asiakasmaksujen alentaminen tai niistä ja niiden perimisestä pidättäytyminen, eivät toimi toivotulla tavalla. Niitä on myös tarpeen kehittää.

Kirkkohallitus esittää, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korottamisen yhteydessä arvioitaisiin vielä riittävästi niiden inhimillisesti ja taloudellisesti vahingolliset lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutukset sekä lujitettaisiin ja kehitettäisiin niitä keinoja, joilla voidaan edistää pienituloisten hyvinvointia mahdollistamalla nykyistä parempi palvelujen käyttö ja myös ehkäistä velkaantumista ja taloudellisten ongelmien kasaantumista ja pahenemista.

Lausuntonne todistuksista ja lausunnoista perittävistä asiakasmaksuista.

Huom! tämä kysymys on osoitettu ensisijaisesti hyvinvointialueille. Todistuksista ja lausunnoista perittävien asiakasmaksujen jatkovalmistelua varten hyvinvointialueita pyydetään tuottamaan valmistelun tueksi tietoa hyvinvointialueen antamien todistusten ja lausuntojen määristä sekä niistä saatavista asiakasmaksutuloista. Samalla mahdollisuuksien mukaan pyydämme tietoa alla olevasti eriteltynä:

- Lääkärinlausunnot ajokorttia varten
- Lääkärinlausunnot aselupaa varten
- Muut säädöspohjaiset lausunnot ja todistukset (jos tieto jo koottuna)
- Muut (ei-säädöspohjaiset) todistukset (jos tieto jo koottuna).

Lisäksi hyvinvointialueita pyydetään arvioimaan todistuksista ja lausunnoista perittävän asiakasmaksun nykyisen enimmäismäärän suhdetta todistusten/lausuntojen tuottamisen kustannuksiin (maksujen kustannusvastaavuus).

Tietoa tarvitaan, jotta todistuksista ja lausunnoista perittävän maksun enimmäismäärään valmisteltavan korotuksen vaikutukset hyvinvointialueen rahoitukseen voidaan arvioida hyvinvointialueiden rahoituksen turvaavalla tavalla.

-

Saloranta Teija
Kirkkohallitus